

Werkgroep Historie NVOG

Opgericht 14-2-1992
1e secretaris E. Slager

NIEUWSBRIEF 38 (nn-nn-2012)

Bestuurswisseling

Herman van Geijn is afgetreden als voorzitter; Robin van der Weiden volgt hem op.
Idem Jan de Graaff: Evert Slager wordt de nieuwe 1^e secretaris.

Vacature: de Werkgroep Historie is op zoek naar een nieuwe *archivaris beeldmateriaal*.
Functie: beeldmateriaal (film, video en foto) over de obstetrie en gynaecologie in Nederland en zijn beoefenaars te verzamelen, bewerken en te catalogiseren.
Belangstellenden kunnen contact opnemen met de huidige archivaris (Erik Tasseron; 071-542.07.30) of de 2e secretaris van de Werkgroep Historie (Rob Bakker; 0313-844.183).

Buitendag 2015: zaterdag 18 april a.s. te Leiden.

Cursus Medische Geschiedenis en Geschiedschrijving 2015

Op vier vrijdagen (27-2; 10-4; 2-10; en 6-11) wordt door de hoogleraren Van Hee en Van Lieburg een cursus gegeven met als titel *Vijf eeuwen vorm en functie*.
Plaats: De Faculty Club; Universiteit Utrecht, Achter de Dom 7.
Voor nadere gegevens zie bijlage.

Boeken

- 1.** *125 jaar Tijdschrift voor de Nederlandse gynaecoloog*.
Jubileumuitgave, verzorgd door de redactie van het NTOG, met medewerking van leden van de WH. Gratis af te halen bij een Ferring-stand op het voorjaars-Gynaeccongres. Ook te bestellen, door overmaking van € 9,00, op NL39 RABO 0163 6306 90 -voor verpakings- en verzendkosten-, ten name van de NTOG, onder vermelding van *NTOG 125 jaar*. Zie ook NTOG 2014, blz. 502.
- 2.** *Geschiedenis van de Verloskunde en Gynaecologie in Nederland; Eponiemen en Capita Selecta*. Bundel van -ten deels eerder verschenen- historische artikelen in het NTOG; uitgave op initiatief van de WH. Nu per post te bestellen door overmaking van € 9,00, op NL88 ABNA 0603 6682 91 t.n.v. de Werkgroep Historie NVOG.
- 3.** Arnold van der Laar (chirurg Slotervaart ZH): *Onder het mes – de beroemdste patiënten en operaties uit de geschiedenis van de chirurgie*; Thomas Rap.
(Ver familielid van Arnoldus van de(r) Laar ? (ca 1733-?); auteur van *Schets der geheele Verloskunde, geschikt om derzelver Grondbegindselen volkomen te leeren* (1774).
- 4.** P.J.Knegtmans (historicus): *Geld, ijdelheid en hormonen; Ernst Laqueur (1880-1947), hoogleraar en ondernemer*. Biografie over de grondlegger van de endocrinologie in Nederland.
- 5.** *Het Journaal van Joannes Veltkamp (1759-1764), belevenissen van een scheepschirurgijn*, bewerkt door S. Baars (WBooks.com, 2014).
Over het harde leven van scheepschirurgijns: *Harde Heelmeesters*, zeelieden en hun dokters in de 18de eeuw, door A.E. Leuftink (Walburg Pers, 1991).

Sprokkelingen

Plevier, *Over de bevruchting*.

Cornelis Plevier, Zierikzee ca. 1720-1750 Amsterdam, chirurgijn; promoveerde in 1748 te Groningen tot medicinae doctor op: *De febribus relative ad febres ex vulnere ortas*. Postuum verscheen zijn *De Gezuiverde Vroedkonst* (1). Citaten uit het 6^e hoofdstuk: *Van de Inwendige voorttelende deelen der Vrouwen, De wyze hoe de bevruchting geschied...*; blz. 46.

Aan de "spierveeselige" wand van de vagina kent hij een "aanlokkende kragt" toe om "t zaad, schoon maar in de schede gestort, binnen de lijfmoeder te brengen, waar uit blykt dat zelfs Jongens, en Mannen die maar een halve, of een kromme roede hebben, nog kunnen bezwangeren". Zo is ook te verklaren, dat maagden, "alleen door een gaatje daar de roede niet door kon "bevrucht konden worden". Hij citeert o.a. Harvaeus (2), die "verhaald van een witte Merrie, die om haar schoonheids wille aan de Koningin van Engeland vereerd wierd, en na datze geringd was, evenwel met 't volen was geworden". Hij gelooft niet dat "het zaad van een Man op 't Water uitgestort, door een Vrouw of Dogter daar digte by zynde, zoude kunnen worden opgesogen en aldus bevrugten". Het zaad zal geen bevruchting te weeg brengen "zoo het niet nog warm zynde, binnen de sluit spier der scheede gebracht word". Daarom zal ook niet het zaad "van de Mannen die de zonde van *Onan* bedryven" (3) door de duivel gebruikt kunnen worden om een vrouw te bezwangeren, gelijk o.a. Ruffen en Paré beweerden (4).

(1) *De Gezuiverde Vroedkonst, of Wyze, om alle Baaringen gemakkelyk te maaken, de zwaare tydige voor te komen, en die, welke de Handkonst vereischen, spoedig, veilig en gelukkig te helpen...*; *Ten Dienste van Vroedmeesters en Vroedvrouwen, die zig bezoeken bekwaam te maaken*, door Cornelis Plevier. (In zyn Leven) Medicinae & Chirurgiae Doctor in Amsterdam (1751).

(2) William Harvey (1578-1657); uit "*Lib. de generatione Animalium cap. de partu*" (1651); meer bekend vanwege "*De Motu Cordis*" (1628).

(3) Genesis 38, 9.

(4) Jacobus Ruffen (1500-1558); *Ein schön und lustig Trostbüchle* (Zürich, 1554), vertaald als *'t Boeck vande vroetwijfs* (Amsterdam 1591).

Ambroise Paré (1510-1590); *De chirurgie ende alle de opera...* (Dordrecht, 1592)